

ra, z níž dochované zlomky Mastičkáře pocházejí, představuje pozdní vývoj slovenského národního jazyka v dramate naprosto zatačil liturgickou latinou. Mastičkář je první dochovaná literární památka znamenající odvážný pokus literatury feudální tmy, že si volí thema ze soudobého všedního dne, podivných ob- městského trhu, v němž je zachycen kousek lidového života. Hra je prostoupená po- ým duchem, jaký nacházíme v satirických skladbách studentských (latinských i slo-); lze se ostatně domnívat, že na vzniku Mastičkáře měli značný podíl studen- vyrostli často z lidu, lidu rozuměli a svými ústy dovedli vyjádřit to, co lid činil tedy divu, že používali i hovorového jazyka s jeho vulgarismy.

Rubín přibíháje říká verš:

Seď, mistře, seď, jáz k tobě běžu,
snad se tobě dobře hoz'u.

Mastičkář:

Vitaj, milý Idonechul
Dávě l'udem dosti smiechul
5 Pověz mi, kak ti pravé jmě dějů,
at s tobů cěle sděju.

Rubín říká:

Mistře, jsem ti dvorný holomek,
dějůt mi Rubín z Benátek.

Mastičkář říká verše:

10 Pověz mi to, Rubíne,
co chceš vzieti ote mne.

Rubín praví:

Mistře, ot tebe chcu vzieti hrnec.kysělicě
a k tomu tři nové lžícě.
Móž-li mi to ot tebe přijíti,
chcu jáz ovšem tvój rád býti.

Mastičkář praví:

15 Rubíne, to ti vše jáz rád dám,
co jsi potřeboval sám.
Jedno na to všdy ptaj
a těch miest pýtaj,
kde bychom mohli svój krám vyklásti
20 a své draho prodati masti.

Rubín praví:

Mistře, hyn jsú miesta sdravá
a v nich jest krásná úprava.
Tu rač své sedenie jmieti
a své drahé masti vynieti!

25 Mistře, vstúpě na tuto stolicu,
posadiž k sobě svú ženu holicu. – *Ticho!*
Potom at s Postrpalckem zpívá píseň takto:
Seď, vem přišel mistr Ypokras
de gracia divina,
nenieť horšieho v tento čas
30 in arte medicina.
Komu která nemoc škodí
a chtěl by rád živ býti,
on jeho chce usdraviť,
žeť musí duše zbyťi.

Rubín říká verše:

35 Poslúchajte, dobří l'udie,
mnoho vám radosti přibude,
těch novin, jež vám povědě,
jež velmi užitečné vědě.
A vy, baby, své šeptanie
40 puste i vše klevetanie,
v čas ti mlčěti neškodí.
Poslúchajtež, dobřě vem hodí:
přišel je host ovšem slavný,
lékař múdry, chytrý, dávný,
45 vám bohdá na vsu útěchu.
Nenieť nic podobno k smiechu,
což prav'u, věšte mi jistě,
jakžto rožcě na siej tistě.
Ni v Čechách, ni u Moravě,
50 jakžto učení mistři pravie,
ni v Rakúsiech, ni v Uhřiech,
ni u Bavořiech, ani v Rusiech,
ni u Polaniech, ni v Korutaniech:
právěť vešde jeho jmě světie,
55 krátčě říkúce, po všem svěťe,
nikdiež jemu nenie rovně,
kromě žeť prdí neskrovně.
I jmát také drahé masti,
ježť jest přinesl z daleké vlasti,
60 jimíž nemoci všeliké,
rány kakožkoli veliké
zacěll bez pomeškánie.
Bóh jeho poraz, ktož jho haniel

Ktož je boden nebo sččen
65 neb snad palicemi mččen
neb snad jmá-li v svém ušě zpary,
přide-li k mému místři s dary,
mój mistr jeho tak nauči:
70 pomaže se, jako pes vskuči
a potom se náhle vzpruči.
A vy, páni, chcete-li dobři býti,
můžete jej kyji býti. – *Ticho!*
Skončivo vyběhne mezi lidi.

Mastičkář, Rubín však neodpovídá:
Rubíne! Rubíne!
At volá po druhém:
Rubíne, vo pistu?
Ten at odpoví:
75 Sed, mistře, držu za řit tistu.
Mastičkář opět volá řka:
Rubíne, vo pistu kvest?
Ten at odpoví:
Sed, mistře, chlupatú tistu za pezď.
Mastičkář znovu dvakrát volá:
Rubíne! Rubíne!
(*Rubín:*)
Co kážeš, mistře Severine?
Mastičkář mu říká:
80 Milý Rubíne, kde se tak dlúho tkáš,
že o svém mistře ničse netbáš?
Rubín říká:
Mistře, v onomno biech počal ľudi léčiti,
tu mi počechu staré baby pod nos pzdieť.
Mistře, v onomno kútě biech,
85 tu mi se sta dvorný smiech:
rozedřechu mi s puškami mčch.
Potom sem k tobě bžžeti uchvátíl,
abych po tobě vešken ľud obrátíl. – *Ticho!*
Mastičkář at volá dvakrát řka:
Rubíne!
Ten neodpovídá.
Volá po druhém.
Ten at odpoví jako dřive.
At volá po třeti:

90 Rubíne!
Ten přicházeje mluví jako dřive.
Mastičkář říká:
Milý Rubíne! – *Jako dřive.*
Ten odpovídá řka:
Milý mistře, ty všdy na mě křikáš
i svým hněvem na mě kdýkáš!
U velikém se mistrovstvė zmáš,
95 však proto i hovna juž nejmás.
Mastičkář říká:
Tot se ot starých slýcháno
i u pismě také jest to psáno:
ač co s blázнем kdy ulovíš,
ale nerovně s ním rozdělíš.
Rubín říká:
100 Tak se musí vešdy státi,
žeť se zlob zlobi obráťi
a dobrě dobrým se oplati,
ktož zle myslí, ten všdy ztratí.
Mastičkář říká:
Rubíne, pustvě tento hněv na stranu!
105 Hovějž lépe svému pánu!
Budev v ten čas bohata,
mine najú všě zlá ztráta.
Rubín říká:
Takož, milý mistře, tako,
tichněvě oba za jednakol
110 Vše po najú vól'u bude,
potom náma ďábel shude. – *Ticho!*
Mastičkář at volá třikrát:
Rubíne!
Ten přicházeje, at odpoví řka:
Co kážeš, mistře Severine?
Mastičkář k němu:
115 Rubíne, rozprostři mój krám,
at se jáz sde ľudem znáti dám!
Rubín odpovídá:
Prav to každý juž vás druh k druhu,
že ke všelikému neduhu
i ke všelikěj nemoci
120 mého mistra masti mohú spomoci.
Ktož jmá která nádhvu v nozě,

A ktož jmá zimmicu v týlu
neb snad neskrovnú kýlu
neb snad jmu dna lámá uši:
125 neb jmá snad črvy v duši,
to vše mój mistr usdraví
i vše nemoci zbaví.
Mastičkář říká:
Rubíne, skóro-li mé masti budú?
Ten říká:
Jednak, mistře, před tobú budú,
130 až jich z pytlíka dobudu.
Mastičkář říká:
Rubíne, južť je počal mazanec kvísti.
Rač mi masti sém mé vyčísti.
Ten říká:
Kto chcete rádi slyšeti,
můžete sém rádi hleděti.
Rubín:
135 Požehnaj mě, boží synu i svatý duše,
at mne ďábel nepokúšie.
Dále říká:
Toto ti je, mistře, prvá puška,
ot tět sě počíná vole jako hruška;
nejprvť bude jako dýně
140 a potom bude jako škříně.
Toto je, mistře, puška druhá,
od tět zpleskajú vole tuhá;
coť ona prvá neduha zapudí,
a tatoť vice neduha zbudí.
145 A toto ti jest puška třetie,
pro tuť baby s skřietkem k čertu vzletie.
Toto ti je, mistře, puška čtvrtá,
tať pohřiechu jako nebožžzem vrtá.
A u pátěj měl jsem tři svrčky
150 a pól čtvrtá komára:
tu je snědla onano baba stará.
Tato ti jest, mistře, mast z Babylonie,
v niejť je taká drahá vóně,
ktož jie kúpí, takó tvrdie,
155 pójde od nie pzďě a prďě.
A toto ti jest mast tak drahá,

činila ju paní mladá,
vše z komárového sádla,
160 pzdín k niej málo pričínila,
aby brzo nezvťřčela;
tuť mi všickni najlépe chválé.
Pompkni jie tam k sobě dále,
at jie každý nepokúšie:
165 tať jedno k milosti slušie.
A tatoť, mistře, najlépe vonie,
znamenaj, co je do nie:
Bych jie komu v zuby podal,
že bych to vám viděti dal,
170 všdy by sě dřeve zatočil,
než by jednú nohú kročil.
A tuto mast činil mnich v chyščě,
mnich sedě na jěptiščě:
Ktož jie z vás okusí kolí,
175 vstane jmu jako pól žebrácie holi.
A to jest mast nade všě masti,
ale nenieť jie v tejto vlasti.
Tlukúť ju žáci na školněm prazčě,
leč buď v teple, leč na mrazčě,
180 ale nemož ti jie žvátí,
jedno oblú v život cpátí.
Ale to z vás každá věz,
žeť pěkně léčí bez peněz;
pakli nepěkná přide s dary,
185 teť lacniej dadie páry,
buď od črta buď od chlapa,
i posledniej dadie kvapa.
A pakli je v kteréj nemoci,
kažte jiej přijiti na tři noci,
190 budeť sdráva jako ryba,
neb tú mastú nebývá chyba.
A jiných mastí jmáš dosti,
prodávájž jě, ažť někto stepe tvé kosti. – *Ticho!*
Rubín k Postrpalkovi:
195 Brzo masti natluc dosti,
po čas budem mieti hosti.
Dřeves mi jie byl dal málo,
až sě jie mnohým nedostalo;

přikydníž mi jie sěm vice,
 ať nečakajú stojiece.
 200 Jiných, mistře, pušek jmaš pln krám
 a z těch učiníš, co chceš sám.
Imed at vyběhne mezi lid.

Po těchto slovech at mastičkář dvakrát volá řka:
 Rubíne! Rubíne!

Mastičkář říká:
 Hi, Rubíne! Žeť vran oka nevykline,
 že můj trh cný pro tě hynel
 205 Rubíne, můžeš prudkým, zlým, nevěrný, synem byti,
 že kdy tebe volaju, a ty nechceš ke mně přijíti!

Rubín říká:
 É, žádný mistře, nemluv mi na hanbu mnoho,
 neb sem nedóstojen slova toho;
 neb kdež jáz stoju nebo choz'u,
 210 tuť vešdy tvú čest ploz'u.

Mastičkář říká:
 Rubíne, můj věrný sluho,
 tuto býti nemóžem. . . dlúho,
 nechce k náma ijeden kupec přijíti,
 juž musívě otsud přiě jiti.

Rubín říká:
 215 É, žádný mistře, rač vesel býti,
 chce k náma dobrý kupec přijíti.
 Viz'uf ondeno dobrého druha syna,
 a u něho jest veliká lysina.
 Bude náma zaplacena tohoto postu vyzina,
 220 jež lepši bude než s veliky noci kozina.

Mastičkář říká:
 Slyšal sem, Rubíne, zvěstě,
 že jsú sde tři panie u městě,
 a tyť, Rubíne, dobrých mastí ptajú.
 A zdať ty mne, Rubíne, neznajú?
 225 Zdať mi sě, ežť ondeno stojie,
 ežť sě o nich l'udé brojje.
 Doběhni tam, Rubíne, k nim,
 a čestu ukaž ke mně jim.

Rubín mluví k osobám (hry):
 Dobrojtro vám, krásné panie!
 230 Vy teprv jdete zej spánie

a nesúce hlavy jako lanie?
 Slyšal jsem, že drahých mastí ptáte:
 hyn jich u mého mistra pln krám jmáte. – *Ticho!*

Prvá Maria at imed zpívá:
 Omnipotens pater altissime,
 235 angelorum rector mitissime,
 quid faciemus nos miserrime?
 Heu, quantus est noster dolor.

Prvá říká verše:
 Hospodine všemohúci,
 anjelský král'u žádúci!
 240 I co je nám sobě sdieti,
 že nemóžem tebe viděti?

Druhá Maria at zpívá:
 Amisimus enim solacium,
 Iesum Christum, Marie filium.
 Ipse erat nostra redemptio.
 245 Heu, quantus est noster dolor!

Potom říká verše:
 Ztratily smy mistra svého,
 Jesukrista nebeského.
 Ztratily smy svú útěchu,
 ješto nám Židie odjěchu,
 250 Jesukrista laskavého,
 přietele ovšem věrného,
 jenž jest trpěl za všě za ny
 na svém těle l'utné rány.

Třetí Maria at zpívá:
 Sed eamus unguentum emere,
 255 cum quo bene possumus ungere
 corpus Domini sacratum.

Potom říká verše:
 Jako sě ovčičky rozběhujú,
 kdyžto pastušky nejmajú,
 takěž my bez mistra svého,
 260 Jesukrista nebeského,
 ješto nás často utěšoval
 a mnoho nemocných usdravoval.

Mastičkář at zpívá:
 Huc propius flentes accedite,
 hoc unguentum si vultis emere,

265 cum quo bene potestis ungere
 corpus Domini sacratum.
Marie at' zplvají k mastičkáři:
 Dic tu nobis, mercator iuvenis,
 hoc unguentum si tu vendideris,
 dic precium, quod tibi dabimus.
Mastičkář říká verše:
 270 Sěmo blíže přistupíte
 a u mne mastí kupíte.
Dále mastičkář říká Rubínovi:
 Vstaň, Rubíne, volaj na ně!
 Viz umrlců bez pomeškání
 těmto paním na pokušení
 275 a mým mastem na pochválení.

Potom vystoupí Abraham s Rubínem, nesa syna. Mluví takto:
 Bych mohl zvědět od mistra Severina,
 by mi mohl uléčiti mého syna,
 chtěl bych jemu dáti tři hříby a pól sýra.
Dále říká, přicházejce před mastičkáře:
 280 Víta, mistře cny i slovutný!
 Já sem přišel k tobě smutný,
 hořem sám nečuju sebel!
 Protož snažně prošu tebe,
 by ráčil mému synu z mrtvých kázati vstáti.
 Chtěl bych mnoho zlata dáti.
 285 Pohynulo nebožátko!
 Přědivné bieše dětátko,
 jen biely chléb jědieše
 a o ržěném nerodieše.
 A když na kampna vsedieše,
 290 tehdy vidieše,
 co se prostřed jistby dějieše.
 Také dobrú vášňu jmějieše,
 když pivo uzřieše,
 na vodú oka neprodieše.

Mastičkář mu říká:
 295 Abrahame, to já tobě chcu říci,
 že já tvého syna uléču,
 ač mi dáš tři hřivny zlata
 a k tomu svú dceř Meču.

256

Abraham říká mastičkáři:
 300 Mistře, to ti vše rád dám,
 cos potřeboval sám.
Mastičkář říká:
 Pomáhaj mi, boží synu,
 ať jáz u méj pravdě nehynul
 Ve jmě božie jáz tě mažu,
 305 juž chytrostú vstáti kážul!
 I co ty ležíš, Izáku,
 čině otcu žalost takú?
 Vstaň, daj chválu hospodinu,
 svatě Mařie, jejie synu.
Když skončí, líjí mu (Izákovi) břečku na zadek.
Izák sám pak vstává, říká verše:
 Avech, auvech, avech, achl
 310 Kak to, mistře, dosti spách,
 avšak jako z mrtvých vstach,
 k tomu se bezmál neosrach.
 Děkuju tobě, mistře, z toho,
 ež mi učinil cti přieliš mnoho.
 315 Jiní mistři po svém právu
 mažú svými mastmi hlavu:
 ale tys mi, mistře, dobřě zhodil,
 ež mi všichnu řit mastú oblil. – Ticho!

Mastičkář říká k Mariim verše:
 Milé panie, sěm vítajte!
 320 Co vem třeba, toho ptajte.
 Slyšal sem, ež dobrých mastí ptáte:
 teď jich u mne pln krám jmáte!
Dále mastičkář říká:
 Letos den svatě Mařie
 přinesl sem tuto mast z zámořie.
 325 Nynie u veliký pátek
 přinesl sem tuto mast z Benátek;
 tať má mast velikú moc,
 žeť usdravuje všelikú nemoc.
 Jest-li v ónomno kútě která stará baba,
 330 a jest na jejie břiše kóžě slába,
 jakž se túto mastú pomaže,
 tak sobě třetí den zvoniti káže.
 Ličite-li se, panie, rády,

257

túto masťu pomazete líčka i brady,
 335 tat se masť k tomu dobře hodí,
 ale dušit velmi škodí.

Marie říká:
 Milý mistře, my se mladým l'udem sl'úbiti nežádáme,
 proto také masťi nehledáme,
 340 kromě náš smutek veliký zjévujem tobě,
 že náš Jezus Kristus pohřben v hrobě.
 Proto bychom chtěly umazati jeho tělo,
 aby se tiem šlechetnějie jmělo.
 Máš-li masť s myrrú a s tymiánem,
 s kadidlem a s balšánem, dobrý družě, tu prodaj nem.

Mastičkář říká:
 345 Zajisté, panie, když u mne té masťi ptáte,
 teď jje u mne velikú pušku jmáte.
 Letos den svatého Jana
 činil sem tuto masť z myrry a z tymiána,
 přičinil sem k tomu rozličného koření,
 350 v němž jest silné božie stvoření.
 Jest-li které mrtvé tělo,
 že je dlúho v hrobě hřbělo,
 bude-li rú masťu mazáno,
 tiem bude šlechetnějie zachováno.

Maria říká:
 355 Milý mistře, rač nem to zjěviti,
 zač nem jest tu masť jmieti neb přijieti.

Mastičkář říká:
 Zajisté panie, když sem jiným l'udem takú masť prodával,
 za tři hřivny zlata sem ju dával,
 360 ale pro veliký smutek vám
 za dvě hřivně zlata dám.

Žena mastičkářova říká k němu verše:
 I kam, milý muži, hádáš,
 že se mladým nevěstkám sl'úbiti žádáš,
 že takú masť za dvě hřivně zlata vykládáš?
 I co pášeš sám nad sobú
 365 i nade mnú, chudú ženú?
 Proto ty lkáš chudobú
 a já také hubená s tobú,
 neb je to mé vše úsilé,
 a já sem vydala na nej své obilé.

370 A to jje neponesú ty panie
 dšieve, než mi hřivny tři zlata dadie.

Mastičkář říká:
 Mnohé ženy ten obyčej jmajú,
 kdy se zap'ú, tehdy mnoho bajú.
 Takéž tato biednicé nešvarná
 375 mluví vešdy slova prázná.
 Zapijši se, mluvíš mnoho
 a juž zlým uživeš toho!
 Nebo co ty jmáš do toho,
 že mě opravuješ velmi mnoho?
 380 Radil bych, aby přestala,
 mně s pokojem býti dala.
 Pakli toho nepřestaneš,
 snad ote mne s pláčem vstaneš.
 Náhle oprávej svú přěslicu,
 385 nebt dám pěstú po tvém lícu!

Žena říká:
 To-li je mé k hodóm nové rúcho,
 že mě tepeš za mé ucho?
 Pro mé dobré dávné děnie
 dáváš mi polčcky za oděnie.
 390 Pro mú vešdy dobrú radu
 zbils mi hlavu jako hadu.
 A to se juž chcu s tebu rozděliti nebo rozlúčiti,
 tě všem čertóm poručiti!

Postrpalk říká verše:
 Vitaite, panie vy drahné!
 395 Vy jste mladým žáčkom viděti hodné!

Rubín říká:
 Postrpalku, mohl by mluviti tšě,
 až by se obojily chýšě.

Postrpalk říká:
 Rubíne, by ty můj rod znal,
 snad by na mě lépe tbal.

K němu Rubín:
 400 Postrpalku, dáš-li mi svůj rod znáti,
 chcu já na tě lépe tbatí.

Postrpalk říká:
 Rubíne, chceš-li o mém rodě slyšěti,
 to tobě chcu pověděti:
 Má stříce oba,

prodáváta hříby, hlívy,
i také hlušiče, slivky;
často chvostičtě prodáváta,
protoť velikú čest jmáta.

Rubín říká:

410 I což ty, žebráče chudý,
tkajě sě sudy i onudy
praviš mi o svéj rodině?
Jáz tobě lepší povědě
to, ješto lepší vědě.

415 Má teta Vavřena
byla v stodole zavřena
s jedním mnichem komendorem
bliz pod jeho dvorem.
A má strýna Hodava
často kysličicu prodává;
420 dřievěť jest krúpy dřěla,
protoť jest velikú čest jměla.
Fíl! Kde bych sě stavil,
bych tobě veš svoj rod vypravil
425 Tebe bych všie cti zbvavil
a sebe bych za jednu planú hnlicu nepopravil.
Náhle přestaň, nevolaje mnoho,
nebo zlým uživeš toho!
Přestaň, nebo tě převrácu,
430 žily, kosti tiemto kyjem v tobě zmlácu. - *Ticho!*
Mastičkář říká:
Čné panie, na to vy ničes netbajte!

1 sed hle, zde; běžú břžim - 2 hoz'u hodim - 4 dávě (duál) dáme - 5 jmé jméno;
dřív říká - 6: at si s tebou správně vedu - 7 dvorný dvorský, pěkný; holomek služebník -
11 kysličic polenta (kaše z ječné mouky) - 13: mohu-li to od tebe dostat - 16 potřeba
val žádal - 17 jedno jen; ptaj hledej - 18 ptaj vyhledávej - 21 hym tam - 24 vymieti vy-
jmouti, vyložití - 26 hořic holá dívka (puella immatura, nadávka) - 27 vem vám; Ypokras
řecký lékař Hippokrates - 28: z milosti boží - 30: v lékařství - 34 zbýti pozbyti - 37 pověd
povím - 38 vědš vím - 40 puste pustte, zanechte - 42 vem hodí hodí se vám - 47
prav'u pravím - 48: jako že tato čubka má růžky (iron.) - 53 u Polaniech v Polsku - 54 vesle
všude; světie velebi, cti - 59 vlast země - 62 zacelli bez pomeškanie uzdravi bez melkání,
ihned - 63 jeho..., ktož toho..., kdo; jho ho - 64 sčten seknut, zraněn sečnou ranou - 65
mččen zbit - 66 zparý horkost - 67 k mistři k mistru - 69 pomaže sě zmaže se, namáhe
se mu; vskužl zaskuži - 70 sě vzpruči vzpřiml se, natáhne se
74 vo pistu (něm.) kde jsi? - 75 rista čubka - 76 vo pistu kvest (něm.) kde jsi byl? - 77
pezd zadnice - 80 tkáš sě touláš se - 81 niče nic, nikterak - 82 v onomno na onom místě -

k mlíchu - 86 puška nádobka na masť - 87 uchudil pospřil - 93 kdýkáf osopuje se -
94 sě vyznáš sě - 95 i ani - 98 až jestliže - 100-103 obdobná sentence ve sč. Alexandre
(1), Svatovítský v. 503-505: Zloba zlým sě vždy obrátí, dobrě sě dobrým vždy otpl
s ktož zle mieni, ten vždy strati - 101 zlob zloba - 104 pustvoš (duál) pustme - 106 bua
(duál) budeme; v ten čas hned - 107 najú nás (dva) - 108 takož... tako tak... tak, ano... ar
109 niehnoš (duál) táhneme; za jednako zajedno - 110 po najú odtu po vůli nás (dvou) - 111 sč
Mhraje - 116 každý vds každý z vás - 119 spomoci pomoci - 120 náčcha katar, rýma -
čroy červy - 128 škoro brzo - 129 jednak brzy, hned - 131 smysl: už začínají veliknoco
132 vyčisti vypočítat, vystavit vedle sebe - 142 zplaskajú splaskávají - 144 a ale, vša
149 svrčky cvrčky - 151 onano ona, tanta - 160 přičinila přidala - 163 pompmi (t. j. poml
postř - 164 nepokúšie nezkouši - 165 k milosti k lásce; slušie patfi - 168 bych podal k
bych podal - 172 v chyčěš na záchoďě - 180 žudati žvýkati - 181 oblú vcelku; v život
šaludku (břicha) - 185 lacniej lacinějši; dádie (všeoob. podmět) dá se, bude dána - 1
i posledni (t. j. dívka, která přijde pro lásku) bude vyhnána - 191 nebyod nestává se -
192 zluče - 195 po čas dlouho - 198 přikydniž přihod, přidej
203 hi i, inu; oran havran; nevykline nevyklove - 205 zlým synem zlosynem -
lány žádouci, drahý - 209; stoju stojim; choz'u chodim - 210 ploz'u plodim - 213 ije
lány - 214 musoš (duál) musíme; příž pryč - 216 chce přijiti přijde - 217 viz' ut vidim't -
náma nám; vyzina maso ryby vzy - 220 s veliky noci na veliknoco - 221 zvešit jist
223 ptajú hledají - 225 ondeno tamto - 226: že se shlukují okolo nich - 230 zej spánie (náf.
spánku - 231 lanie laně - 233 hym tam - 234-237: Všemohouci otče nejvyšši, nejmilostiv
vládce andělů, co si počneme my přeubohé? Běda, jak velká je naše bolest! - 240 sobš sd
pociti si - 242-245: Neboť jsme ztratili potěšení, Ježíše Krista, syna Mariina. Ten byl n
spása. Běda, jak velká je naše bolest! - 249 odjěchu odžali - 251 ovšem zcela, naprost
252 za všie za ny za nás za všechny - 253 l'utné líté, kruté - 254-256: Avšak pojďme nakou
masť, již můžeme dobře pomazati svatě tělo Páně - 257 rozběhuji sě rozblhají se - 263-2
sem, plačič ženy, blíže přistupte, jestliže chcete koupiti tuto masť, již můžete do
pomazati svatě tělo Páně! Pověz nám, mladý mastičkáři, prodáš-li tuto masť, pověz ce
kterou ti zaplatíme - 270 přistuptie přistupte - 271 kupite kupte - 274 na pokušenie na zkouš
na ukásku
276 bych mohl kdybych mohl - 281 nečuju nečutim - 288 o ržěném nerodile o ži
nedbalo, žitný nechťelo - 289 kampna kamna - 291 jistba jizba - 292 odšhu vlastnos
294 oka neprodriete oko neprotřel - 297 až jestliže - 312 bezmál téměř - 313 z toho za
- 314 sč mi učinil že jsi mi udělal - 317 zhodil přišel vhod - 320 ptajte žádejte - 322 ved
- 332 smysl: třetí den umře - 337 si' ubiti sě zalbiti se - 339 kromě jenom - 341 unas
pomazati - 342: aby zůstalo co nejkrásnější - 352 hřědlo bylo pohřbeno - 360 dvoš hřivnoš (du
dvo hřivny - 361 hádáš myslíš, míníš - 363 vykládáš vystavuješ, předkládáš - 367 hub
ubohý - 368 úsilé práce - 369 obilé přebytek, bohatství - 373 zap'u sě opijl se; bajú žv
- 376 zapišii sě protože ses opila - 377 uživoš užijěš, zakusiš - 380 aby přestala al
přestala - 384 náhle oprávdě rychle se začni starat o... - 388 dobrě dřieš dobrodin
394 drahně dráhé, vzácné - 396 mohl by mohl bys - 398 by znal kdybys znal - 404 stičč (du
střícově - 406 prodáváta (duál) prodávají; hlívy houby - 407 hlušic červené slivky - 4
hmlaje se sem a tam - 417 komendor představený kláštera - 418 blis blízko - 419 strýna t
- 421 dřěla mlča - 423: kde bych se octl - 424 bych vypravil kdybych vypravil, vyl
- 426 nepopravil nepolepšil